

༡ རྟེན་འགྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་

藏族文学体裁通论

*General Forms of
Tibetan Literature*

གོ་ལུ་ཤུགས་པ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་བཅུས།

ཀན་སུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་བསྟན།

༡༡། བོད་ཀྱི་ཚུལ་ལུས་རྒྱུ་བཤད།

藏族文学体裁通论

*General Forms of
Tibetan Literature*

གོ་ཤུལ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཅུམས།

ཀུན་སྐུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་བསྐྱུན།

༡༡། བོད་ཀྱི་ཚོམ་ལུས་ནམ་བཤད།

མི་ཕྱལ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས།

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུ་ཁར་གིས་བསྒྲུབ།

(ལན་སུའུ་མི་རིགས་དང་པོའི་ཨང་༤༡༥།)

མཚོ་རྩོད་ཁིང་ཆེན་ཞིན་རྒྱ་དཔེ་རྒྱུ་ཁར་གིས་བསྒྲུབ།

ཀན་སུའུ་ལན་ཁིན་པར་ཁར་གིས་དབར་

དབར་གྲངས། ༡ — ༡༥༠༠

༡༩༩༤ལོའི་ལྷོ་ཕར་ཕར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།

༡༩༩༤ལོའི་ལྷོ་ཕར་ཕར་ཐེངས་དང་པོ་དབར་

དཔེ་རིན། མཚན་༡༠ . ༡༠

藏族文学体裁通论

扎巴军乃 著

甘肃民族出版社

(兰州第一新村 123 号)

青海省新华书店发行 兰州印刷厂印刷

开本 787×1092 毫米 1/32 印张:7 插页 1

1996 年 9 月第 1 版 1996 年 9 月第 1 次印刷

印数:1-3,200

ISBN7-5421-0402-0/1·84(民文)定价:10.80 元

དཀར་ཆག

ཐུང་གཞི།	1
དང་པོ། རིག་ཚུལ་ལྟུང་བཤད།	6
གཉིས་པ། རིག་ལུས་དང་རིག་ལུས་ཀྱི་བྱང་བར་	
ར་རྒྱུ་བཤད།	17
གལུམ་པ། རིག་གི་ལུས་བཤད་པ།	27
དང་པོ། རིག་ས་བཅད་བཤད་པ།	28
དང་པོ། རིག་ས་བཅད་ཀྱི་རྒྱུ་གྲངས་བཤད་པ།	28
༡. རིག་རྒྱུ་གཅིག་ཅན།	28
༢. རིག་རྒྱུ་གཉིས་ཅན།	29
༣. རིག་རྒྱུ་གསུམ་ཅན།	29
༤. རིག་རྒྱུ་བཞི་ཅན།	30
༥. རིག་རྒྱུ་ལྔ་ཅན།	30
༦. རིག་རྒྱུ་དྲུག་ཅན།	31
༧. རིག་རྒྱུ་བདུན་ཅན།	31
༨. རིག་རྒྱུ་བརྒྱད་ཅན།	32
༩. རིག་རྒྱུ་དུས་ཅན།	32

གཉིས་པ། ཆོག་མ་བཅད་ཀྱི་ཆོག་བྱིས་བཤད་པ།	34
ག ཐོག་མའི་ཆོག་བྱིས་བཅུ་བཤད་པ།	35
༡ . ཆོག་བྱིས་གཅིག་ཅན།	36
༢ . ཆོག་བྱིས་གཉིས་ཅན།	36
༣ . ཆོག་བྱིས་གསུམ་ཅན།	37
༤ . ཆོག་བྱིས་བཞི་ཅན།	37
༥ . ཆོག་བྱིས་ལྔ་ཅན།	38
༦ . ཆོག་བྱིས་དྲུག་ཅན།	39
༧ . ཆོག་བྱིས་བདུན་ཅན།	39
༨ . ཆོག་བྱིས་བརྒྱད་ཅན།	41
༩ . ཆོག་བྱིས་དགུ་ཅན།	42
༡༠ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་ཅན།	42
ཁ། བར་ཀྱི་ཆོག་བྱིས་བཅུ་བཤད་པ།	43
༡ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་གཅིག་ཅན།	43
༢ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་གཉིས་ཅན།	44
༣ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་གསུམ་ཅན།	45
༤ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་བཞི་ཅན།	46
༥ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་ལྔ་ཅན།	47
༦ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་དྲུག་ཅན།	48
༧ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་བདུན་ཅན།	48
༨ . ཆོག་བྱིས་བཅུ་བརྒྱད་ཅན།	50

༡ .	ཆོག་ཁྱིམ་བཅུ་དགུ་ཅན།	51
༡༠ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉི་ཤུ་ཅན།	52
ག	མཐའ་མའི་ཆོག་ཁྱིམ་བཅུ་གསུམ་བཤད་པ།	52
༡ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་གཅིག་ཅན།	52
༢ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་གཉིས་ཅན།	53
༣ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་གསུམ་ཅན།	54
༤ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་བཞི་ཅན།	55
༥ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་ལྔ་ཅན།	56
༦ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་དྲུག་ཅན།	56
༧ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་བདུན་ཅན།	57
༨ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་བརྒྱད་ཅན།	58
༩ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཉེར་དགུ་ཅན།	59
༡༠ .	ཆོག་ཁྱིམ་སུམ་ཅུ་ཅན།	60
༡༡ .	ཆོག་ཁྱིམ་སྟོ་གཅིག་ཅན།	61
༡༢ .	ཆོག་ཁྱིམ་སྟོ་གཉིས་ཅན།	62
༡༣ .	ཆོག་ཁྱིམ་སྟོ་གསུམ་ཅན།	63
ང།	མ་ལེས་པ་ཡང་མཐའི་ཆོག་ཁྱིམ་ཅན་འགའ་བཤད་པ།	64
༡ .	ཆོག་ཁྱིམ་སྟོ་ལྔ་ཅན།	64
༢ .	ཆོག་ཁྱིམ་སྟོ་བདུན་ཅན།	65
༣ .	ཆོག་ཁྱིམ་སྟོ་དགུ་ཅན།	66
༤ .	ཆོག་ཁྱིམ་ཞེ་གསུམ་ཅན།	67

༥ . ཚེག་ཁྱིམ་རེ་གསུམ་ཅན།	68
ཅ། རྒྱན་ཆགས་བཤད་པ།	70
ཆ། འཕྲུང་འཕྲོས་བཤད་པ།	85
གཉིས་པ། ཆེན་ལྷན་བཤད་པ།	88
གསུམ་པ། ཆེན་པཅད་ལྷན་ཁྲེལ་མ་བཤད་པ།	91
བཞི་པ། དྲན་གྱི་ལྷན་བཤད་པ།	95
དང་པོ། དྲང་པོ་བརྗོད་པ།	96
༡ . ལོ་རྒྱུས་རིག་ཚུལ།	96
༢ . རྣམ་ཐར་རིག་ཚུལ།	100
༣ . རྟགས་བརྗོད་རིག་ཚུལ།	104
༤ . གཏུང་རབས་རིག་ཚུལ།	107
༥ . གདན་རབས་རིག་ཚུལ།	111
༦ . སྤྱང་ཡིག་རིག་ཚུལ།	117
༧ . ལེགས་བཤད་རིག་ཚུལ།	122
༨ . བསྐྱེད་ལྗེ་རིག་ཚུལ།	127
༩ . འབེལ་གཏམ་རིག་ཚུལ།	131
༡༠ . རྩོམ་རིག་ཚུལ།	135
གཉིས་པ། འབྲུག་པོ་བརྗོད་པ།	139
༡ . ཚུམ་རྒྱུད།	140
༢ . རྒྱན་རག་	143

༡. སྒྲིལ་གར་འཁྲབ་པ་བྱུང་།	147
༤. མགུར་མ།	150
༥. བརྟོད་ཆོག་མ།	155
༦. གཏམ་ཆོག་མ།	158
༧. གནས་བརྟོད།	161
༨. གསོལ་འདེབས།	170
༩. གདུང་དབྱངས།	173
༡༠. སྒྲན་ལུག་	176
༡༡. འབྲས་དཀར།	178
༡༢. ཁ་ཤག་མ།	182
༡༣. རྒྱལ་རབས་རྣམ་ཐར།	183
༡༤. དམངས་ལྷ།	187
༡༥. ལེའུ་	190
༡༦. གཏམ་དཔེ།	195
༡༧. གཞིན་བཤད།	200
ཁྲ་ལ། མཆོག་བྱང་།	206
བྱུག་ལ། ཟུར་ལྷའི་རྩམ་གཞུང་དང་རྩམ་ཆོས་ཀྱི་ མཆོན་བྱང་།	208
དང་པོ། རྩམ་གཞུང་གི་སྐོར།	208
གཉིས་ལ། རྩམ་ཆོས་ཀྱི་སྐོར།	210

སྒྲིང་གཞི།

དེ་ཡང་པོད་ཀྱི་ཚྭ་ལུས་ནམ་བཤད་ནི་རང་ཉིད་༡༩༥༥ལོར་ཅུབ་.....
བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ནས་སློབ་མཐར་ཐུག་པའི་ཆེད་ཚྭ་《པོད་.....
རིགས་ཚྭ་པ་པོའི་རིག་ཚྭ་ལུས་ཀྱི་ནམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་རགས་ཅམ་.....
དབྱེད་པ་》དེ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་སློབ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་དོར་ཞི་སློ.....
བཟང་བྱབ་བཟུག་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས་ནོར་བཙས་དགོས་པའི་ཞལ་.....
བཀོད་ཞིབ་མོ་གནང་བ་དང་། ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ཏུ་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་
སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ནས་སློབ་ཁྲིད་བགྱིས་པའི་མྱོང་ཆོར་ལྷར་སྒྲོན་འཕྲི་ཅུང་ཟད་
བྱས་ཏེ་བྱིས་པ་ཡིན།

པོད་ནི་འཛམ་སྐྱིད་མི་རིགས་གཞན་དང་འདྲ་བའི་ཐུན་མོང་གཅིག་.....
ལྟར་ཀྱི་འཆོ་བའི་འདུག་གནས་དང་། ཐུན་མོང་གཅིག་ལྟར་ཀྱི་དཔལ་འཕྱོར་
མང་གཞི། ཐུན་མོང་གཅིག་ལྟར་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཐུན་མོང་གཅིག་ལྟར་ཀྱི་བསམ་
སློབ་འདུ་ཤེས་དང་ཡུལ་སྒྲོལ་གོམས་གཤིས་ཆགས་པའི་ཡུལ་གྲྭ་ཆེ་ཞིང་ལོ་.....
རྒྱས་རིང་བ། རིག་གནས་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་འཛམ་
སྐྱིད་ཡོངས་ཀྱིས་མཐོང་ཐོས་སུ་ལྟུང་།

ཡིན་ན་ཡང་། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་ཏུས་རིམ་ནང་ཏུ་སློ་ཀྱན་

ནས་འཕོ་འགྱུར་ཆེ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སྤྱི་ཤར་བ་བསྐྱོག་
དཀའ་བ་དང་། རྟོག་རྒྱ་མེད་པའི་དབང་གིས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་དེ་
ལྟར་ལགས་སོ། བོད་མི་ནི་དཔལ་ཁིང་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྒྲོ་སྒྲོས་ལྡན་གཤེས། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་འཐབ་ཚིད་དང་མ་འོངས་པའི་འཆོ་
བ་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིང་སྟོབས་དགུ་འགྱུར་གྱིས་མིའི་
རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་ཤོག་དཀར་གྱི་སྤྱིང་རྒྱ་གསར་བརྟོད་
དང་གསར་སྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དཔེ་རིས་ངོ་མཆར་བརྒྱུད་ཆགས་
ཤིག་གིས་པར་མ་བྱད། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་རིག་པའི་བང་མཛོད་ནང་ལ་
བོད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་བསམ་སྒྲུབ་རྒྱ་ལོར་སྤྱད་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་……
བསྐྱེད་ཡོད།

བོད་ལ་འདི་འདྲའི་བསམ་སྒྲུབ་རྒྱ་ལོར་བཀོལ་ན་འཛམ་མཐའ་མེད་པ་
དང་། བླངས་ན་ཆར་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ཁོག་དང་ཁོག་འབྲུབས་
ཅམ་གྱིས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་རྒྱུད་བ་ལྟ་བཅས་ཁག་བརྩུ་ཅམ་མ་……
གཏོགས་ཞིབ་རྒྱ་བཀར་མེད་པས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱོད་ཀྱི་ལ་སྒྲོབ་……
ཁྱིད་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱ་ཆོགས་ལ་སྟོབས་བདེ་མིན་པར་མ་བྱད། བརྟག་
ན་བཀག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་དོན་གྱིས་བཟོས། འོད་སྟོང་འབར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
རྒྱས་ལྡན་རིང་བ་དང་། བད་དཀར་འཇུག་ཞལ་ལྷག་པར་གྲོལ་བའི་རིག་
གནས་རྒྱ་ཆལ་གྱི་ལྷམ་ར་ནང་ནས་བདག་ལ་རྒྱས་ཀྱི་དབང་གིས་བཏོ་སྤྲུལ་……
ཐོབ་པའི་དབྱངས་ཅན་མེ་རྟོག་གི་རྒྱན་པོ་ཞིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཚོམ་ལུས་ནམ་

བཤད་འདི་ཉིད་ལག་པ་བྱང་གིས་དམ་པོར་འབྱུང་ནས། ལྷ་ཡི་སྒྲུབ་དང་
ལྷན་པའི་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་བྱང་པད་མོའི་རྩར་རྩ་འབྲུལ་བར་.....
བདག་གི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན།

པོད་ཀྱི་ཚྭ་ལྷས་རྣམ་བཤད་འདི་འབྲི་བའི་དགོས་པ་ཅི་ཞིག། པོད་ལ་
རིག་ཚྭ་སྒྲུ་རྩལ་གྱི་བྱང་ཚེས་ལྷན་པའི་ཚྭ་ལྷས་མང་པོ་ཞིག་མངོན་གྱུ་
རྩ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པའི་མཁས་པ་སྤ་
མ་ཁག་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲུག་རྣམས་ཀྱིས་《སྒྲན་རག་མེ་ཡོང་》གཙོས་
རིག་ཚྭ་གསར་འབྲི་བྱེད་པ་ལ། རྒྱན་འདི་དང་འདི་འདྲས་སྤྱད་ན་སྒྲན་
ཞིང་འཐེབས་པའི་རིག་ཚྭ་གྱི་གྲུ་རྩ་བཅིས་ནས་ལེགས་སྤྲོ་ཞེས་པ་མ་.....
གཏོགས་པོད་རིགས་ཚྭ་པ་པོའི་རིག་ཚྭ་ལྷས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་རྩ་མ་.....
ཐུས་པ་དང་གཅིག པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཁག་ལ་དེ་འདྲའི་ནང་བྱན་མ་རྒྱུད་
པའི་མི་རིགས་གཞན་པའི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྤྱ་དང་མགུར། གཞན་དང་
ལེགས་བཤད་སོགས་ལ་དབྱེ་བ་མ་ཐུས་པར་སྒྲན་རག་གི་ཚྭ་ལྷས་གྲུ་རྩ་
བཅིས་པས་ཚྭ་ལྷས་རྗེ་རྩར་རྩ་སོང་བ་མ་ཟད། ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ཕྱི་ཡི་རྣམ་
པ་ཅོམ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཀར་ན་པོད་ཀྱི་ཚྭ་ལྷས་དངོས་དང་མི་.....
མཐུན་པ་དང་གཉིས། དེར་སྐབས་ཏང་གི་མི་རིགས་སྲིད་རྒྱུས་ལག་བརྟར་
བྱས་པ་བརྒྱུད་ནས་མི་རིགས་སོ་སོ་ལ་རང་རང་གི་སྤྱད་ཡིག་སྒྲིབ་སྦྱང་དང་།
པོད་སྦྱང་། ཞང་འཕེལ་གཏོང་བའི་དབང་ཆ་སྤྱད་ཡོད་པས། ཕྱི་ཆད་སྒྲིབ་
ཁྱིད་དང་ཞིབ་འབྲུག་གང་མད་བལྟས་ཀྱང་། ཚྭ་ལྷས་ཞིབ་རྩ་བཀར་ནས་

སྒྲིབ་མ་ནས་ལ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་སྒྲིབ་ངག་དང་། འདི་ལྟ་བུ་ནི་སྒྲིབ་། འདི་ལྟ་
 བུ་ནི་སྒྲིབ་གར་རྩ་ཞེས་དེས་ཤེས་གསལ་པོ་སྒྲིབ་ཅིང་། བོད་ཀྱི་རིག་ཚཱ་སྒྲིབ་
 འདི་གོམ་གང་མཐུན་སྒྲིབ་ཞེས་འབྱུག་དང་། དར་སྤེལ་གཏོང་བ་ལ་རང་
 ཚཱ་མོ་པག་ལྟ་བུ་ཡིན་ཡང་གཞན་ཚཱ་གཡང་ནི་ལྟ་བུ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་ཅ་.....
 འགྱུར་བྱུ་བ་ནའང་ཅི་མ་རྒྱུ་པ་དང་གསུམ། བོད་ཀྱི་ཚཱ་ལུས་ནཱ་
 གཞག་ལ་ས་པཅད་མ་སྒྲིབ་ཅཱ་དང་། རྒྱ་ཡེ་བཟུ་ཤེས་ལུན་ཆོགས་ལགས་ཀྱི་
 « བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཚཱ་རིག་གི་རིགས་དང་ལུས་ཀྱི་ནཱ་གངས་ལ་ཆེ་.....
 ཡོང་ཅཱ་དབྱུང་པ་ » ཞེས་པའི་ཆེད་ཚཱ་ནང་རུ་མ་འཁོད་པ་ནཱ་ས་ཁ་.....
 སྒྲིབ་ངག་བྱུར་བྱུན་ཀྱི་ཚཱ་རུ་རིག་ཚཱ་ལུས་ཀྱི་ནཱ་གཞག་དེར་འབྱུང་སྒྲིབ་
 རེ་ཆོང་རུ་ཡོང་བའི་ཆེད་དང་བཞིའོ།།

བོད་ཀྱི་ཚཱ་ལུས་ནཱ་ས་ཤད་ལ་དེས་པར་རུ་རྩ་དོན་གཉིས་དང་ཆོད་
 ཐིག་གསུམ་གྱིས་གཏན་འཁེལ་བྱས་ན་རྟོག་བརྩ་ཅཱ་དང་འདྲོད་སྒྲིབ་ཅཱ་.....
 མིན་པར་བདེན་དོན་བརྩོད་པའི་ཆེད་ཚཱ་ཞིག་རུ་ཡོས་འགྱུར་སྒྲིབ་། འོ་ན་
 རྩ་དོན་གཉིས་གང་ཞེ་ན། སྒྲིབ་ཆོགས་ཆོན་རིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་
 ཆེད་ཚཱ་འཁྱི་རུས་དབྱུང་གཞི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚཱ་གཞུང་དང་ཚཱ་ཆོས་.....
 གཅིགས་སུ་འཛིན་པ་དང་གཅིག དེ་ཉིད་ལས་ཆོས་ཉིད་བཅའ་རྒྱ་དང་
 གཉིས་ཡིན། དེ་ཅཱ་གྱིས་ད་རུང་གོ་རིམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷ་
 མི་བྱུ་བ་པས་ཆོད་ཐིག་གསུམ་དགོས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཚཱ་པ་པོ་ནཱ་མས་ཀྱིས་
 མཛད་པའི་ « སྒྲིབ་ངག་མེ་ཡོང་གི་ » འབྲེལ་བ་སྟེ་རིག་ཚཱ་ཀྱི་ཚཱ་གཞུང་

དང་མུ་ཡིག་གིས་བྲིས་པའི་རིག་ཚུལ་གཞུང་ལུགས་གཉིས་ཀའི་སྒྲིང་བཅུད་
 ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་གཉིས་སྒྲགས་ནས་ཐེངས་འདིའི་ཆེད་ཚུལ་འབྲི་བའི་ལུང་གི་……
 ཟུབ་ཉེན་ཏུ་འཛོག་མུ་དང་གཅིག་ བོད་རིགས་ཚུལ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་
 པའི་རིག་ཚུལ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་ཆོས་སྒྲིང་ནས་སྤུན་མོང་དང་སྤུན་མིན་གྱི་བྱད་……
 ཆོས་ལ་སྟོས་ས་སྟོས་འཛོག་གི་སྟོན་ནས་སྒྲུ་ཅལ་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་སྤྱི་
 བསྐྱམས་བྱས་ནས་རིགས་པའི་སྤྱབ་བྱེད་ཏུ་བཅི་བ་དང་གཉིས། བོད་རིགས་
 ཚུལ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རིག་ཚུལ་སྐོར་གྱི་ཆོགས་བཅད་དང་།
 ཆོག་ལུག་སྤེལ་མ་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཆོག་གི་ལུས་རྣམ་འཆད་མུ་དང་། རྫོད་
 བྱེད་ཆོག་གི་རྣམ་འགྱུར་ཅམ་ལ་མི་ལྟ་བར་བརྫོད་བུའི་དོན་གྱི་ཆ་ནས་སྟན་
 ངག་དང་། མཐུར། ཚུལ་སྒྲུང་། རྣམ་ཐར། རྫོས་གར། ལེགས་བཤད། བསྐབ་བྱ།
 གསོལ་འདེབས། གནས་བསྟོད་སོགས་ལུས་རྣམ་འཆད་སྐབས་གསལ་བྱེད་
 དཔེ་བརྫོད་འགོད་པ་དང་གསུམ་མོ།།

བོད་ཀྱི་ཚུལ་ལུས་རྣམ་གཞག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་མར་ལེ་རིང་……
 ལུགས་ཀྱི་སྒྲུ་ཅལ་རིག་གཞུང་གི་ལྟ་བ་བཟུང་ནས་བོད་མིའི་མངོས་སྒྲག་རིག་
 པའི་ལྟ་བ་ལ་མཐོང་ཆེན་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་ཚུལ་བྱད་ཆོས་ལ་ཡང་དག་པའི་
 ལྟ་ཅུལ་བཟུང་སྟེ། བདེན་པ་བདེན་སྤུབ་དང་དངོས་སོག་བདེན་འཆོལ་གྱིས་
 གདེང་འཛོག་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་ཚུལ་ལ་སྒྲགས་ལུང་གི་དགའ་ཞེན་མེད་
 པར་དང་པོར་བརྫོད་མུ་ནི་ཐེངས་འདིའི་ཆེད་ཚུལ་འབྲི་བའི་བསམ་སྒྲུབ་……
 སྤྱབ་སྟོན་ཡིན།།

འབྲུང་བ་དེར་འཇིག་རྟེན་གཙུག་པོ་ཆོངས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད། སྐྱེད་བྱུངས་དེ་ལ་
 ད་ཀྱིས་པས་ལྟའི་ལོ་རྒྱུད་ཏུ་རྒྱ་མཚོ་དེར་གཟིགས་ཤིང་སྐྱེད་བྱུངས་ཀྱི་དགའ་
 བ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱས་པའི་ཆོ་གནས་དེར་ཆོངས་པའི་གདོང་ཡལ་དང་
 རྒྱ་མཚོ་ཡམས་ཀྱི་དོད་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ལས། སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱི་བརྟན་
 གཡོའི་སྐྱེད་བྱུངས་དང་དྲངས་བརྟུང་འདུས་པ་ལས་ལྟ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་
 འབྲུངས་པར་གྱུར་ཅིང་། ལྟ་མོ་དེ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་མཚུངས་སྒྲ་མེད་
 པའི་གཟུགས་དང་ཡང་ཆོ་དང་ཤེས་རབ་དང་སྒྲོབས་པ་ཆད་ཏུ་བྱུང་བ་.....
 འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱིས་མཚོད་འོས་སུ་གྱུར་པ་ནི། རོ་མཚར་ཆད་ཏུ་བྱུང་
 བའི་ཆོས་བརྟུང་གི་ནང་ཆོན། རིག་བྱེད་ནང་ན་དབྱངས་ཅན་གཙོ།
 ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ནང་ན་.....
 མཚོག་ཏུ་བརྟུགས་འོས་སུ་གྱུར་ཅིང་། གང་གི་ཆོ་འཇིག་རྟེན་འདིར་མི་འཆོ་
 བ་དང་། ཆོངས་པར་སྦྱོད་པ་དང་བདེན་པར་སྐྱ་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་
 དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ལྟ་མོ་དབྱུངས་ཤིང་མཐུན་གྱིས་བལྟས་ནས་བཞུགས་.....
 པའི་དུས་སུ་བརྟན་གཡོ་ཀྱན་ལས་ཡིད་ཏུ་འོང་བའི་སྐྱ་འབྱེན་ཅིང་། འཇིག་
 རྟེན་སྦྱེ་བོ་གང་དག་སྒོ་གསལ་ཞིང་བརྗོད་པ་རྣམས་པར་དག་པས་དོན་རྣམས་
 གསལ་བར་བྱེད་པས་མཛེས་པར་འགྱུར་རོ། ། ① ཞེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་
 གཞི་ཙུང་འདིའི་སོག་ནས་ཁོ་བོས་ཀྱང་རིག་རྩལ་ཞེས་བཀོལ་བ་ལས་ཙུང་རིག་
 ཞེས་མི་བཀོལ་བའི་རྒྱ་མཚོན་ཡང་དེ་ག་ཡིན། རིག་བྱེད་སྐྱ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་

① 《 ལྟན་ངག་མེ་ཁོང་གི་འབྲེལ་བ་དབྱངས་ཅན་དབྱེས་པའི་རོལ་མཚོ་ 》 ལྟན་པར་བྱི་ཤོག་དོན་༡༠ན་གསལ།

དེ་ཉིད་ད་ལྟའི་ལྟ་བུ་ལས་བལྟས་ཅོན། ལྟ་སྦྱང་ཅོམ་རྩ་བྱུར་འདུག་ཀྱང་དོན་
 གྱིས་ད་ལྟའི་རྒྱན་འབྲམས་སུ་སོང་བའི་ཚུམ་རིག་གི་དོན་སྦྱིང་ཡོད་པར་མ་.....
 ཟད། དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་ཆད་དང་ལྡན་པའི་གོ་དོན་ཡོད། དོན་དེའི་ཐོག་ནས་
 རིག་ཚུམ་ཞེས་པའི་བརྟེ་ཆད་འདི་ལ་སྦྱང་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་གོ་བ་ཡོད་.....
 པར་མ་ཟད། དེ་ལས་ནང་དོན་རྒྱ་ཆེ་རྩ་སོང་ནས་ད་ལྟའི་ཚུམ་རིག་གི་ནང་
 དོན་ཡོངས་རྒྱལ་ས་གོ་བྱུ་བ་པའི་དགེ་མཚན་ཡོད། རིག་ཚུམ་ཞེས་པའི་བརྟེ་
 ཆད་འདི་ལ་རིག་(ཤེས་པ་དང་རྫོག་)པས་མི་དྲན་དགུ་དྲན་དང་མི་བསམ་.....
 དགུ་བསམ་བྱུང་བ་རྣམས་ངག་ཐོག་ནས་བརྟེ་བ་དང་། ཡང་ན་ཡིག་ཐོག་
 རྩ་ཐབ་པའི་སྦྱང་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་གོ་དོན་རང་ངོས་ནས་ཤེས་བྱུ་བ། དེས་
 བ་རིག་ཚུམ་ཞེས་པའི་བརྟེ་ཆད་དེ་བཀོལ་ན་ཅུང་ཟད་འབྲེལ་ཆགས་པ་དང་
 དོན་དངོས་ལ་འཚམ་པ་ཞིག་རེད་ཟེམས། “དེ་ཡང་ཚུམ་རིགས་དང་ཚུམ་
 རིག་ཅེས་རིག་ལ་ས་མཐའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་འབྲི་ལུགས་གཉིས་ལས་སྡེ་མ་ས་.....
 མཐའ་ཅན་ནི་ཚུམ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་བཅད་ཅིང་ཚུམ་གྱི་རིགས་
 རྒྱ་ཉིན་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མ་ས་མཐའ་མེད་པ་ནི། ཚུམ་གྱི་ཚས་
 ཉིད་སྒོ་ཡུལ་རྩ་སྒྲུང་པའི་དོན་རྣམས། ཚུམ་འབྲི་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་
 ཡིན།”① ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཚུམ་རིག་ཅེས་པའི་བརྟེ་ཆད་ནང་རྩ་སྦྱང་
 དང་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་གོ་དོན་མེད་པར་མ་ཟད། ཡི་གེར་བཀོད་པའི་དཔེ་ཆ་

① 《ཚུམ་རིག་ཤེས་བྱ་གནད་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་འབྲེལ་ཤེས་བྱའི་གནད་གསལ》 ཞེས་པ་《མཚོ་རྩོད་སྒྲོག་གསལ》

༡༩༤༤མའི་རྩལ་དེབ་དང་པོའི་དོན་རྟོག་པོས་༡༩ན་གསལ།